

**omgevingsdienst
HAAGLANDEN**

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag
Postadres
Postbus 14060
2501 GB Den Haag
T (070) 21 899 02
E vergunningen@odh.nl
I www.odh.nl

Zaaknummer : 00508739
Ons Kenmerk : ODH-2018-00078842
Datum : **- 2 NOV. 2018**

Beschikking

Wet natuurbescherming - Natura 2000-gebieden

Onderwerp

Op 29 januari 2018 hebben wij een aanvraag om vergunning ontvangen als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag betreft het herinrichten van de openbare ruimte rondom het Deltaplein te Kijkduin-Bad (Den Haag).

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde vergunning te verlenen;
- II. de voorschriften 1. tot en met 11. te verbinden aan deze vergunning;
- III. de aanvraag van 29 januari 2018 en de aanvullingen van 26 maart 2018 onderdeel te laten zijn van deze vergunning;
- IV. het volgende document onderdeel te laten zijn van deze vergunning:
 - AERIUS bijlage bij het besluit van 26 april 2018 met kenmerk RPikfkQDgTRf (ODH-2018-00042911).

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen

ilieu

van de Omgevingsdienst Haaglanden

Bijlagen

1. AERIUS bijlage bij het besluit van 26 april 2018 met kenmerk RPikfkQDgTRf (ODH-2018-00042911)
2. Beantwoording zienswijzen (ODH-2018-00081775)

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemeen

1. Bij wijzigingen van omstandigheden waaronder deze vergunning is afgegeven, dient de Omgevingsdienst Haaglanden, Afdeling Toetsing en Vergunningverlening Milieu, Postbus 14060, 2501 GB Den Haag, e-mail: vergunningen@odh.nl hiervan terstond schriftelijk in kennis te worden gesteld.
2. De vergunninghouder dient:
 - a. de start van de werkzaamheden en eventuele wijzigingen gedurende de uitvoering schriftelijk te melden aan de Afdeling Toezicht en Handhaving, Team Groen van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingwnb@ozhz.nl (o.v.v. Natura 2000);
 - b. uiterlijk één week na het beëindigen van de werkzaamheden de afdeling Toezicht en Handhaving, Team Groen van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid hiervan schriftelijk in kennis te stellen.
3. De vergunninghouder dient zijn personeel of derden welke betrokken zijn bij de uitvoering van het project, te informeren dat in verband met de bescherming van natuurwaarden (instandhoudingsdoelstellingen) van de Natura 2000-gebieden Westduinpark & Wapendal of Solleveld & Kapittelduinen, de gebieden met uitzondering van de verharde paden, niet mag worden betreden.

Voorschriften ten aanzien van bebouwing/inrichtingsmaatregelen

4. Het vrijkomende zand dient te worden verwerkt conform het bij de aanvraag gevoegde inpassingsplan en mag niet ter plaatse van kwalificerende habitattypen worden gedeponeerd.
5. Alle materialen en/of afval dienen op een zodanige wijze opgeslagen te worden dat ze niet door verwaaiing of op andere wijze in de Natura 2000-gebieden Westduinpark & Wapendal of Solleveld & Kapittelduinen terecht kunnen komen.

Eenmalige werkzaamheden

6. Na afronding van de werkzaamheden dienen de gebruikte en bewerkte locaties in ordelijke toestand te worden achtergelaten, hetgeen wil zeggen dat ten behoeve van de werkzaamheden gebruikte en/of vrijgekomen materialen en afval worden opgeruimd en op de juiste wijze uit het Natura 2000-gebied worden afgevoerd.
7. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient zoveel mogelijk gebruik te worden gemaakt van bestaande infrastructuur. Beschadiging van de bodem dient te worden voorkomen door het gebruik van licht materieel, het niet berijden van afgewerkte stukken en het gebruik van rijplaten. De rijplaten dienen na afloop van de werkzaamheden te worden verwijderd. Beschadigingen die ondanks de genomen voorzorgsmaatregelen optreden, dienen te worden hersteld binnen de vergunningperiode.
8. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt uitsluitend gebruik gemaakt van voertuigen die (tenminste) voldoen aan de emissienorm Stage IV.
9. Materiaal en materieel mogen, anders dan voor het kunnen uitvoeren van de werkzaamheden noodzakelijk is, niet in het beschermde natuurgebied worden geplaatst, tenzij er speciale opstellocaties voor aftank- en opstelplaatsen worden gerealiseerd op een egaal stuk grond waar geen beschermde natuurwaarden aanwezig zijn. De juiste plek wordt in overleg met de aannemer bepaald.
10. Een opstelplaats, zoals in voorschrift 10 genoemd, dient zo te zijn ingericht dat alle materieel wordt opgesteld op een constructie met olie-absorberend materiaal. Gemorste vloeibare of vaste verontreinigende stoffen moeten zo snel mogelijk worden opgeruimd. Hiertoe dient absorberend materiaal en doelmatig gereedschap aanwezig te zijn.

11. Voor de omgang met materieel in het Natura 2000-gebied worden de volgende voorzieningen en/of maatregelen voorgeschreven ter bescherming van de bodem en het grondwater:
- a. Aftank- en opstelplaatsen dienen zodanig te worden ingericht dat al het materieel en de tanks worden opgesteld op een olie-absorberend doekconstructie (alleen waterdoorlatend), zodat wordt voorkomen dat schadelijke vloeistoffen in de bodem terecht kunnen komen;
 - b. Het binnen het Natura 2000-gebied in bedrijf zijnde materieel moet zodanig zijn uitgerust en te worden gebruikt dat olie- en/of brandstofverontreiniging van het bodem en het grondwater niet kan optreden;
 - c. Bij de aftank- en opstelplaatsen dient een brandblusinstallatie en voldoende absorptiemateriaal direct beschikbaar te zijn;
 - d. Een enkel- of dubbelwandige tank dient voorzien te zijn van een lekbak, zodat vloeistof bij eventuele lekkage wordt opgevangen. Deze lekbak dient afgeschermd te zijn voor regenwater. De inhoud van de lekbak dient minimaal gelijk te zijn aan de opslagcapaciteit van de tank;
 - e. De tanks, lekbakken of andere opvangvoorzieningen dienen horizontaal te worden geplaatst op de onder a genoemde constructie, zodat de bodem bij lekkage wordt beschermd;
 - f. De opvangvoorziening moet altijd droog blijven en afgeschermd voor regenwater. Wanneer vloeistof in de lekbak aanwezig is, dient dit op de voorgeschreven wijze als gevaarlijk afval te worden afgevoerd. Dit mag nooit in de bodem worden geloosd;
 - g. Indien er gevaar bestaat voor aanrijding van de tanks, dienen er maatregelen genomen te worden om beschadiging van de tanks te voorkomen (bijv. aanbrengen vangrail);
 - h. De opstelplaatsen moeten voorzien zijn van een goed afsluitbaar hek rondom, zodat onbevoegden het terrein niet kunnen betreden.
 - i. Het plegen van onderhoud en olie verversen is in het Natura 2000-gebied niet toegestaan.
 - j. Het bevoorraden van de tanks en het aftanken van materieel vanuit de tanks moet plaatsvinden boven de constructie, zoals genoemd onder a, zodat olie- en/of brandstofverontreiniging van de bodem en het grondwater niet kan optreden.
 - k. Buiten werktijden dient het materieel boven de constructie, zoals genoemd onder voorschrift a, te worden opgesteld.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 29 januari 2018 hebben wij een aanvraag om vergunning ontvangen als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag betreft het herinrichten van de openbare ruimte rondom het Deltaplein te Kijkduin-Bad (Den Haag).

Bij de aanvraag zijn de volgende stukken gevoegd:

- AERIUS berekening gebruiksfase van 23 oktober 2017 met kenmerk S1jaoWKEwLVJ;
- AERIUS berekening aanlegfase van 31 oktober 2017 met kenmerk S4mT7C8RmiSm;
- Natuurtoets inrichting openbare ruimte Kijkduin-Bad, onderbouwing vergunning- en ontheffingsaanvraag Wet Natuurbescherming, opgesteld door Arcadis d.d. 12 december 2017 (verder: de natuurtoets);
- Schetsontwerp inpassing vrijkomend zand inrichting openbare ruimte Kijkduin-Bad, gemeente Den Haag, opgesteld door Arcadis d.d. 12 december 2017 (verder: het inpassingsplan);
- Rapportage in-situ partijkeuring grond ter plaatse van het Deltaplein te Den Haag, opgesteld door Van der Helm Milieubeheer d.d. 28 november 2017.

Op 26 maart 2018 is de aanvraag aangevuld met een gewijzigde AERIUS berekening met kenmerk RPIkfkQDgTRf en het document 'Natuurtoets inrichting openbare ruimte Kijkduin-Bad, onderbouwing vergunning- en ontheffingsaanvraag Wet Natuurbescherming', opgesteld door Arcadis van 26 maart 2018. De AERIUS berekening ontvangen op 26 maart 2018 vervangt de AERIUS berekening van 31 oktober 2017 met kenmerk S4mT7C8RmiSm. De natuurtoets van 26 maart 2018 vervangt de natuurtoets van 12 december 2017.

Wijziging aanvraag

De beoogde tijdelijke strandopgang via het terrein van het Hoogheemraadschap van Delfland (hierna: 'Delflandlocatie') zoals voorzien in de aanvraag van 29 januari 2018 blijkt waarschijnlijk niet binnen de gewenste termijn te realiseren. De initiatiefnemer heeft de vergunningaanvraag vervolgens gewijzigd voor zover deze betrekking heeft op twee alternatieve strandopgangen:

- het alternatief 'Deltaplein' en
- het alternatief 'Juttersmuseum'.

Beide alternatieven zijn getoetst in het document 'Natuurtoets herinrichting openbare ruimte Kijkduin-Bad, Aanvulling tijdelijke alternatieve strandopgangen', opgesteld door Arcadis, van 28 augustus 2018. Om de overlast te beperken en ten behoeve van de veiligheid worden steeds minimaal twee strandopgangen gebruikt, zodat verkeer een 'rondje' kan rijden.

Procedure

De uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Bevoegd gezag

De gevraagde activiteit wordt gerealiseerd dan wel verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Zienswijzen

De ontwerpbeschikking heeft vanaf 12 mei 2018 gedurende een termijn van 6 weken ter inzage gelegen. Naar aanleiding hiervan zijn de zienswijzen met kenmerk ODH-2018-0063546, ODH-2018-0063547, ODH-2018-0080484, ODH-2018-0080483, ODH-2018-0092525, ODH-2018-0066974 en ODH-2018-0071448 binnen de termijn ingebracht. De zienswijzen en de beantwoording daarvan zijn opgenomen als bijlage 2 bij dit besluit.

Wijziging ten opzichte van ontwerpbeschikking

Ten opzichte van de ontwerpbeschikking zijn de volgende wijzigingen aangebracht:

- De beschrijving van de activiteiten is aangepast naar aanleiding van de zienswijzen, waaronder de ontsluiting van de fietsenstalling, de hoogte waarmee de boulevard wordt opgehoogd en een verduidelijking van de toelichting op punt f en j (zienswijzen B1, 2, 3 en 6; C1 en 2);
- Voor de tijdelijke strandopgang (onderdeel a van de beoogde herontwikkeling) zijn twee mogelijke alternatieven (alternatief Delflandplein en alternatief Juttersmuseum, zie verder de aanvullingen van 29 augustus 2018) toegevoegd en apart doorgerekend. Hieruit blijkt overigens dat de voorkeursoptie (opgang via terrein Hoogheemraadschap van Delfland) de 'worst case' optie is voor wat betreft effecten op natuur (zienswijzen A2, B4 en C4). In de berekeningen is deze optie dan ook als uitgangspunt genomen

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan:

- de artikelen 2.7 t/m 2.9 van de Wnb;
- hoofdstuk 2, titel 2.1 en 2.2 van het Besluit natuurbescherming;
- hoofdstuk 2, titel 2.1 en 2.2 van de Regeling natuurbescherming;
- Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland (verder: de beleidsregel);
- Beheerplan Westduinpark & Wapendal 2018-2023, vastgesteld op 3 juli 2018 door Provincie Zuid-Holland;
- Beheerplan Solleveld & Kapittelduinen 2018-2023, vastgesteld op 3 juli 2018 door Provincie Zuid-Holland;
- Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Westduinpark & Wapendal, Ministerie van EL&I, 2011 (inclusief de gebiedendatabase¹ voor dit gebied);
- Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen, Ministerie van EL&I, 2011 en Wijzigingsbesluit Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen, Ministerie van Economische Zaken, 2017 (inclusief de gebiedendatabase² voor dit gebied).

Beoordeling

Aangevraagde activiteit

Initiatiefnemer heeft een aanvraag om vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb ingediend voor het herinrichten van de openbare ruimte rondom het Deltaplein te Kijkduin-Bad (Den Haag).

De gevraagde activiteit vindt deels binnen en deels buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden Solleveld & Kapittelduinen en Westduinpark & Wapendal plaats.

In Kijkduin-Bad vinden twee vastgoedontwikkelingen plaats: uitbreiding van het Atlantic Hotel, inclusief appartementen en ondergrondse parkeervoorzieningen, en de ontwikkeling van het winkelcentrum Deltaplein, inclusief horeca, appartementen en ondergrondse parkeervoorzieningen. In samenhang met deze ontwikkelingen wordt de openbare buitenruimte rondom deze vastgoedontwikkelingen door de gemeente Den Haag heringericht.

Deze aanvraag heeft alleen betrekking op de herinrichting openbare ruimte en bestaat uit de volgende onderdelen:

¹ <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=9>

² <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=9>

- a. Aanleg en gebruik van nieuwe, tijdelijke strandopgangen (Delflandlocatie en/of alternatief Deltaplein en/of alternatief Juttersmuseum);
- b. Aanleg inrit parkeergarage winkelcentrum Deltaplein;
- c. Aanleg inrit parkeergarage Atlantic Hotel;
- d. Aanleg ondergrondse fietsenkelder Deltaplein;
- e. Inrichting Deltaplein: verkleinen verhardingsoppervlak Deltaplein, inrichting duinlandschap Deltaplein, verharding Deltaplein;
- f. Aanleg infrastructuur laden en lossen winkelcentrum Deltaplein;
- g. Aanleg infrastructuur laden en lossen Atlantic Hotel;
- h. Inrichting boulevard;
- i. Aanpassing recreatieve infrastructuur duingebied Kijkduin: verplaatsen wandelpad aan de zeezijde van het Atlantic Hotel richting boulevard, verwijderen wandelpad duingebied boulevard, verwijderen paden Hoogheemraadschap van Delfland van Delflandlocatie;
- j. Aanpassing ontsluiting openbaar vervoer en fietspaden;
- k. Versterken groenverbinding binnenduinrand en Kijkduinsestraat;
- l. Inpassing vrijkomend zand.

Deze onderdelen worden hieronder kort toegelicht.

a. Aanleg strandopgang

Om de bereikbaarheid van het strand en de strandpaviljoens voor exploitanten van strandpaviljoens en bezoekers te borgen tijdens de werkzaamheden dient een alternatieve (tijdelijke) strandopgang te worden gerealiseerd. De bestaande strandopgangen aan het Deltaplein zijn in de periode 2018 – 2022 buiten gebruik. Op het terrein van het Hoogheemraadschap van Delfland, ten zuiden van de boulevard van Kijkduin, (hierna: Delflandlocatie) wordt een nieuwe strandopgang naar het strand gemaakt (Figuur 3 van de natuurtoets van 26 maart 2018, oranje). De bestaande strandopgang op de Delflandlocatie (Figuur 3 van de natuurtoets van 26 maart 2018, blauw en paars) wordt opgeheven en teruggegeven aan de natuur. De nieuwe strandopgang heeft een breedte van 7 meter en doorsnijdt over en lengte van 160 meter het duingebied.

Het beoogde gebruik van de nieuwe opgang beperkt zich tot het dagelijkse laad- en losverkeer voor de strandpaviljoens in de periode april - oktober en tot het gebruik door trailers t.b.v. op- en afbouw strandpaviljoens eind maart en eind oktober. Daarnaast wordt de nieuwe opgang gebruikt door bezoekers om het strand op en af te gaan. Dit totale gebruik is gelijk aan het huidige gebruik van de strandopgangen vanuit het Deltaplein die in de periode 2018 – 2022 komen te vervallen.

Tijdens de procedure is gebleken dat de strandopgang via de Delflandlocatie niet binnen de gewenste termijn gerealiseerd kan worden. Om de bevoorrading en de op- en afbouw van de strandpaviljoens mogelijk te maken zijn twee alternatieven onderzocht: een route via het Delflandplein en een route via het Juttersmuseum (zie paragraaf 1.4 van de aanvullende natuurtoets van 29 augustus 2018).

Beide alternatieven liggen (deels) binnen het Natura 2000-gebied Westduinpark, en het alternatief Deltaplein voor zeer klein deel binnen het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen. Het alternatief Deltaplein maakt grotendeels gebruik van bestaande verhardingen. Voor een klein deel (ca. 30 m²) wordt het duingebied doorsneden buiten de bestaande verhardingen om het bouwterrein te kunnen passeren. Op de betreffende locatie is recent zand aangebracht en helm ingeplant. Het alternatief Juttersmuseum maakt gebruik van bestaande paden en verhardingen in het Natura 2000-gebied.

Het is de bedoeling dat steeds minimaal twee strandopgangen gebruikt worden, zodat het verkeer een 'rondje' kan rijden. Op deze manier wordt de overlast voor zowel natuur als omwonenden zoveel mogelijk

beperkt. In de beoordeling is uitgegaan van de worst case optie waarbij alle verkeer via de Delflandlocatie rijdt.

b + c Inrit parkeergarage winkelcentrum en Atlantic Hotel

De parkeergarages onder het nieuwe winkelcentrum en onder het Atlantic Hotel krijgen een gezamenlijke, overdekte inrit in de middenberm van de Kijkduinsestraat. Tijdens de bouwwerkzaamheden wordt hiervoor een open bouwkuip gerealiseerd met een talud, die ook gebruikt wordt voor de realisatie van de ondergrondse fietsenkelder Deltaplein. Tijdens de werkzaamheden is, vanwege de lagere ligging van het grondwater, geen bemaling nodig. Het uit de bouwkuip vrijkomende (duin)zand wordt deels toegepast bij de inrichting van het Deltaplein en wordt deels in de directe omgeving in de waterkering ingepast.

d. Ondergrondse fietsenkelder Deltaplein

Onder het Deltaplein wordt een ondergrondse fietsenkelder gerealiseerd voor circa 600 fietsen, ter vervanging van de huidige Biesieklette fietsenstalling. De ondergrondse fietsenstalling wordt ontsloten via een aparte hellingbaan vanaf het nieuwe Deltaplein en sluit aan op het fietspadennetwerk rond Kijkduin.

e. Herinrichting Deltaplein

De huidige strandopgangen komen bij het Deltaplein uit op een strook verharding die formeel binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen ligt. Deze verharding is hier in het kader van de kustversterking in 2010 aangelegd in verband met de bereikbaarheid van de strandbebouwing (leveranciers en op/afbouw). Een deel van deze verharding wordt met de inrichting van de openbare ruimte verwijderd en omgevormd in duingebied met ontwikkelingsmogelijkheden voor duinnatuur. Gezien de zeewaartse ligging, zijn hier naar verwachting goede potenties voor de ontwikkeling van helmduinen (habitatype H2120 witte duinen). In totaal wordt 1.550 m² bestaande verharding (her)ingericht als duinnatuur.

Ook bij de herinrichting van het Deltaplein tussen het Atlantic Hotel en het winkelcentrum Deltaplein wordt een duinlandschap gecreëerd met een oppervlak van 2.300 m². Het gaat hier om een meer kunstmatig duinlandschap in verhoogde borders, waar geen ruimte is voor natuurlijke (duin)processen als verstuiving. In deze borders wordt (duin)zand opgebracht dat vrijkomt bij het uitgraven van de verdiepte inrit voor de parkeergarages en de ondergrondse fietsenkelder. De borders / duinen vormen een landschappelijke voortzetting van het omliggende duinlandschap en een natuurlijke overbrugging van de hoogteverschillen.

f. Infrastructuur laden en lossen winkelcentrum Deltaplein

De bevoorrading van het winkelcentrum Deltaplein vindt in pandig plaats aan de zijde van de Hoek van Hollandlaan door de aanleg van een verhoging op de Hoek van Hollandlaan. Alleen de aansluiting van de ingang van de bevoorradingslocatie op de Hoek van Hollandlaan maakt onderdeel uit van deze aanvraag (zie figuur 6 in de natuurtoets).

g. Infrastructuur laden en lossen Atlantic Hotel

Omdat de ondergrondse toegang tot de parkeergarages te laag is voor vrachtwagens is een aparte voorziening nodig voor de bevoorrading van het Atlantic Hotel. Aan de zuidoostzijde van het hotel wordt hiervoor een voorziening gerealiseerd die bereikbaar is via het huidige Pieter Paulus fietspad en een toe te voegen opstelstrook. De ingang en het fietspad worden zodanig aangelegd dat er geen sprake is van ruimtebeslag op habitatypen.

h. Inrichting boulevard

De nieuwe boulevard vormt de verbinding tussen het winkelcentrum Deltaplein en het Atlantic Hotel. Aan de noord- en zuidzijde van de boulevard komen duidelijk herkenbare nieuwe entrees. De indeling van de boulevard blijft in grote lijnen gelijk aan de huidige situatie, maar wordt uitgebreid met terrassen, flaneergebied en aan de zeezijde zitgelegenheid. De nieuwe boulevard komt door een ophoging met vrijkomend (duin)zand afkomstig uit de parkeergarage van winkelcentrum Deltaplein 1-1,5 meter hoger te

liggen dan in de huidige situatie. Deze verhoging is noodzakelijk in verband met de aanleg van (half) verdiepte parkeergarage winkelcentrum Deltaplein. De verhoging van de boulevard maakt geen onderdeel uit van de nu voorliggende aanvraag. De aanvraag van de gemeente Den Haag beperkt zich tot het realiseren van de verharding, straatmeubilair e.d.

i. Aanpassing recreatieve infrastructuur duingebied Kijkduin

Binnen het duingebied rondom Kijkduin vindt een drietal aanpassingen aan de recreatieve infrastructuur plaats:

- Verplaatsen wandelpad zeezijde Atlantic Hotel;
- Verwijderen wandelpad duingebied boulevard;
- Verwijderen paden Delflandlocatie.

Het wandelpad aan de zeezijde van het Atlantic Hotel wordt in oostelijke richting opgeschoven, tegen het terras van het Atlantic Hotel aan. Hiermee wordt lokale versnippering van het duingebied verminderd en wordt het wandelpad ruimtelijk een verlengstuk van de boulevard.

Het wandelpad in het duingebied parallel aan de boulevard wordt opgeheven. Dit wandelpad ligt in het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen. Door het opheffen van dit wandelpad (inclusief voorzieningen zoals prullenbakken) wordt 580 m² teruggegeven aan de natuur. Daarnaast wordt hiermee betreding door wandelaars en honden in het duingebied rond Kijkduin verminderd.

Ter hoogte van de Delflandlocatie wordt een nieuwe, tijdelijke strandopgang gerealiseerd die tevens toegankelijk wordt gemaakt voor vrachtverkeer. De bestaande strandopgang voor wandelaars, bestaande uit een pad door het duingebied en de trappen naar het strand, wordt verwijderd. Door het verwijderen van deze paden wordt in duinen extra ruimte gecreëerd voor kenmerkende duinnatuur; helmduinen in de eerste duinenrij, en in de achterliggende duinen (landinwaarts ter hoogte van de oude zeereep) ruimte voor duindoornstruwelen en/of duingrasland. Omdat dat de strandopgang via de Delflandlocatie niet binnen de gewenste termijn gerealiseerd kan worden, zijn twee alternatieven onderzocht: een route via het Delflandplein en een route via het Juttersmuseum. Zie verder de toelichting op 'Aanleg strandopgang'.

j. Aanpassing ontsluiting openbaar vervoer en fietspaden

De locatie van de bushaltes wordt aangepast, deze komen iets dichterbij de entree van de badplaats, aan de kop van de Kijkduinsestraat te liggen. Daarnaast blijft er, net als in de huidige situatie, een opstelplaats en keerlus voor taxi's voor het Atlantic Hotel. De aanpassingen aan de ontsluiting van het openbaar vervoer leiden niet tot aanpassing van de intensiteit van vervoersbewegingen van het openbaar vervoer.

Bij de herinrichting van de openbare ruimte worden de belangrijkste fietsroutes van en naar het Deltaplein, de Kijkduinsestraat en evenwijdig aan de kust zo gepositioneerd dat hinder door autoverkeer beperkt wordt. Hiervoor zijn vrij liggende fietspaden, goede oversteekvoorzieningen en een ondergrondse uitvoering van de entree naar de parkeergarages van het winkelcentrum en hotel nodig. De situatie voor fietsers en voetgangers op de kop van de Kijkduinsestraat en de kruising met de Hoek van Hollandlaan wordt verbeterd doordat het fietspad naar de zijde van het winkelcentrum wordt verplaatst. Aan de zuidzijde van het Deltaplein wordt het fietspad verlegd tegen het winkelcentrum aan. Hierdoor wordt de aansluiting met het Pieter Pauluspad verbeterd en zijn er minder kruisingen met autoverkeer.

k. Versterken groenverbinding binnenduinrand en kop Kijkduinsestraat

Bij de herinrichting krijgt de Kijkduinsestraat deels een groene inrichting. Door het verleggen van het fietspad ontstaat aan de zijde van de Sterflats ruimte om extra beplanting toe te voegen. De bermen en taluds langs de Hoek van Hollandlaan krijgen een duinkarakter, ter versterking van de ecologische corridorfunctie. Het verleggen van het fietspad moet nog nader worden uitgewerkt en maakt geen onderdeel uit van deze aanvraag.

I. Inpassing vrijkomend zand

Bij de aanleg van de inrit naar de parkeergarages en de ondergrondse fietsenkelder komt 8.500 tot 9.000 m³ aan (duin)zand vrij. Vanwege de waterveiligheid dient het vrijkomende zand binnen de waterkering van Kijkduin-Bad terug te worden gebracht. Een substantieel deel van dit vrijkomende zand kan in de waterkering worden teruggebracht door de inrichting van het Duinlandschap op het Deltaplein. Het gaat hier om in ieder geval 4.500 m³ (duin)zand. Resterend dient 4.000 tot maximaal 4.500 m³ duinzand ingepast te worden in de waterkering. In het inpassingsplan is uitgewerkt waar dit zand verwerkt kan worden. De betreffende locaties zijn in de huidige situatie volledig overwoekerd met de exoot rimpelroos. Door het kort afmaaien van de rimpelroos (en afvoeren van maaisel), het aanbrengen van een afbreekbaar anti-worteldoek (op basis van maiszetmeel) en het daarop aanbrengen van gemiddeld 1,0 tot 1,5 meter duinzand aansluitend op de huidige morfologie, ontstaan goede potenties voor de ontwikkeling van duingraslanden en duin(doorn)struwelen. Aan de randen van de locaties wordt de rimpelroos verwijderd ter voorkoming van nieuwe uitbreiding van de soort. Het vrijkomende zand wordt via het Pieter Pauluspad en aangrenzende huidige paden in beide deelgebieden opgebracht.

Effecten

De beoordeling van de aanvraag ziet eerst op de beoordeling ten aanzien van stikstofdepositie en vervolgens op de beoordeling van overige effecten. Het gaat hier om een aanvraag die stikstofdepositie veroorzaakt op een Natura 2000-gebied waarin een of meerdere habitattypen voorkomen waarvoor de nu geldende kritische depositiewaarde (KDW) wordt overschreden. Voor deze gebieden is de Programmatische Aanpak Stikstofdepositie (PAS) van toepassing.

Beoordeling aanvraag ten aanzien van stikstofdepositie

In het kader van de Wnb is voor de gevraagde activiteit niet eerder een vergunning verleend. Of er sprake is van een vergunningplicht als bedoeld in de Wnb dient beoordeeld te worden aan de hand van de beoogde situatie. Uit de bij de aanvraag gevoegde AERIUS berekeningen blijkt dat de hoogste depositie optreedt tijdens de aanlegfase. De berekening van de aanlegfase is dan ook bepalend voor het vaststellen van de vergunningplicht en het toekennen van ontwikkelingsruimte. Op basis van de AERIUS bijlage bij het besluit (aanlegfase) hebben wij vastgesteld dat er sprake is van een vergunningplicht voor de gevraagde activiteit.

Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

Algemeen

Voor elk project (of andere handeling) dat niet is vrijgesteld van de vergunningplicht (artikel 2.9, vijfde lid, van de Wnb en artikel 2.12 van het Besluit natuurbescherming), moet het bevoegd gezag beoordelen of een vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb kan worden verleend.

Indien het gaat om een project of andere handeling die stikstofdepositie veroorzaakt op een Natura 2000-gebied, waarin een of meerdere habitattypen voorkomen waarvoor de KDW wordt overschreden, is de PAS die per 1 juli 2015 in werking is getreden, van belang. De PAS is thans geregeld in de Wnb, het Besluit natuurbescherming, de Regeling natuurbescherming en het programma Programmatische Aanpak Stikstof 2015-2021 (verder: Programma). Aan het Programma ligt een passende beoordeling als bedoeld in artikel 2.8 van de Wnb ten grondslag.

Op 14 april 2015 hebben wij ingestemd met zowel het Programma als met de daaraan ten grondslag liggende passende beoordeling. Bij het verlenen van de vergunning kan gebruik worden gemaakt van deze passende beoordeling. Het Besluit natuurbescherming voorziet in titel 2.1 in continuering van het Programma zoals deze was opgenomen in de voormalige Natuurbeschermingswet 1998. Het thans geldende Programma behoeft gelet op het overgangsrecht in artikel 9.3, derde lid, van de Wnb niet opnieuw te worden vastgesteld. Het Programma is partieel herzien op 17 maart 2017.

Passende beoordeling PAS

Het Programma is een instrument om Natura 2000-doelstellingen te realiseren en tegelijk ruimte te scheppen voor bestaande en nieuwe economische ontwikkelingen. In de passende beoordeling is getoetst

of de uitvoering van het programma geen risico vormt voor de instandhoudingsdoelstellingen van individuele Natura 2000-gebieden, binnen de PAS.³ De passende beoordeling bestaat uit een generiek deel (bronmaatregelen, monitoring, etc.) en uit gebiedsanalyses die de ecologische onderbouwing vormen dat met het Programma de stikstofgevoelige Natura 2000-doelstellingen (op termijn) gerealiseerd kunnen worden én er ontwikkelingsruimte beschikbaar kan worden gesteld voor economische ontwikkelingen.

In de gebiedsanalyse per Natura 2000-gebied is verzekerd dat, door de uitvoering van een gebalanceerd en robuust pakket aan herstelmaatregelen, er in de eerste programmaperiode geen verslechtering optreedt van alle stikstofgevoelige habitattypen en habitats van soorten. Bij deze beoordeling is uitgegaan van de achtergrondwaarde van 2014. In deze achtergrondwaarde zijn alle voor de aanvang van het Programma feitelijke emissies verdisconteerd, zoals blijkt uit de grootschalige concentratie en depositiekaarten Nederland (GCN en GDN). Deze emissies hebben al voor de aanvang van het Programma plaatsgevonden en hebben als uitgangspunt gediend voor de passende beoordeling. Voor de depositie als gevolg van deze emissies is derhalve geen ontwikkelingsruimte nodig.

Daarnaast is voor elk Natura 2000-gebied een bepaalde hoeveelheid ontwikkelingsruimte vastgesteld, zodat nieuwe initiatieven waaronder ook uitbreidingen van bestaande activiteiten, gerealiseerd kunnen worden. De ontwikkelingsruimte kan op grond van artikel 2.7, eerste lid, onder b, van het Besluit natuurbescherming worden toegedeeld aan projecten en andere handelingen bij toestemmingsbesluiten, zoals een vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb of een omgevingsvergunning. De conclusie van de passende beoordeling van het Programma is dat wanneer bestaande activiteiten worden voortgezet en daarnaast ook nog nieuwe activiteiten worden gerealiseerd, kan worden uitgesloten dat de natuurlijke kenmerken van de in het Programma opgenomen Natura 2000-gebieden worden aangetast.

Met onze instemming met het Programma hebben wij ingestemd met de conclusie van de passende beoordeling dat met het Programma kan worden uitgesloten dat de natuurlijke kenmerken van de in het Programma opgenomen Natura 2000-gebieden worden aangetast. Voorwaarde hierbij is dat er niet meer ontwikkelingsruimte wordt toebedeeld dan beschikbaar is.

Vaststellen benodigde ontwikkelingsruimte

Voor het project waar de aanvraag op ziet is niet eerder een vergunning op grond van de Wnb verleend en is er geen sprake van een bestaande situatie. Voor de gehele gevraagde activiteit dient te worden beoordeeld of en zo ja hoeveel ontwikkelingsruimte nodig is. Daarbij dient voorts beoordeeld te worden of de benodigde ruimte aanwezig is en of voldaan wordt aan de beleidsregel.

Uit de AERIUS bijlage bij het besluit blijkt dat er voor de beoogde situatie ontwikkelingsruimte benodigd en beschikbaar is. Voorts past de benodigde ontwikkelingsruimte binnen de beleidsregel.

Registratie en toekenning ontwikkelingsruimte

De aanvraag is geregistreerd in AERIUS Register. Voor de gevraagde uitbreiding is de benodigde ontwikkelingsruimte toegekend.

Realisatie uitbreiding activiteit

Op grond van artikel 2.7, vierde lid, van het Besluit natuurbescherming en artikel 2.2 tweede lid van onze beleidsregel kunnen wij deze vergunning (al dan niet gedeeltelijk) intrekken of wijzigen indien het project of de andere handeling waarvoor ontwikkelingsruimte is toegedeeld niet binnen twee jaar, na het onherroepelijk worden van het toestemmingsbesluit waarbij de ontwikkelingsruimte is toegedeeld, is gerealiseerd.

³ Zie hiervoor www.pas.Natura2000.nl, kaart 1.1.

Conclusie ten aanzien van stikstofdepositie

Op grond van het vorenstaande kan worden geconcludeerd dat de gevraagde ontwikkelingsruimte kan worden toebedeeld.

Beoordeling aanvraag ten aanzien van overige effecten

Een aantal activiteiten kunnen leiden tot andere effecten dan stikstofdepositie. Het gaat om effecten als gevolg van geluid, trillingen, licht, ruimtebeslag, verandering van (verstuivings)dynamiek en vernatting/verdroging.

De activiteiten die nader beoordeeld moeten worden zijn:

- Aanleg van nieuwe, tijdelijke strandopgangen;
- Aanleg inrit parkeergarage winkelcentrum Deltaplein;
- Aanleg inrit parkeergarage Atlantic Hotel;
- Aanleg ondergrondse fietsenkelder Deltaplein;
- Inrichting Deltaplein: verkleinen verhardingsoppervlak Deltaplein, inrichting duinlandschap Deltaplein, verharding Deltaplein;
- Aanleg infrastructuur laden en lossen Atlantic Hotel;
- Aanpassing recreatieve infrastructuur duingebied Kijkduin: verplaatsen wandelpad aan de zeezijde van Atlantic Hotel richting boulevard, verwijderen wandelpad duingebied boulevard, verwijderen paden Hoogheemraadschap van Delfland van Delflandlocatie;
- Inpassing vrijkomend zand.

Verstoring als gevolg van licht, geluid en trillingen tijdens de aanlegfase is alleen relevant voor kwalificerende soorten. Deze komen niet binnen de invloedssfeer van het plangebied voor. Ruimtebeslag binnen een van de Natura 2000-gebieden doet zich voor bij de aanleg van een nieuwe, tijdelijke strandopgang (zowel bij de Delflandlocatie als de locatie Deltaplein), de infrastructuur ten behoeve van laden en lossen bij het Atlantic Hotel, aanpassing recreatieve infrastructuur (verplaatsen wandelpad) en de inpassing van vrijkomend zand. Deze worden hieronder beoordeeld in relatie tot de Leidraad Bepaling Significantie⁴.

Ook heeft een aantal activiteiten mogelijk gevolgen voor de dynamiek in het gebied, met name ten aanzien van verstuiving van zand, door barrièrewerking. Dit betreft de strandopgangen Delflandlocatie en Delflandplein, inrichting Deltaplein, aanpassing recreatieve infrastructuur (verplaatsen wandelpad) en de inpassing van vrijkomend zand. Ook hiervoor volgt hieronder een toelichting.

Tot slot kunnen de ondergronds aangelegde infrastructuur en de inpassing van vrijkomend zand leiden tot effecten op de grondwaterstand en/of opbolling van het grondwater. Dit is eveneens hieronder nader uitgewerkt.

De aangevraagde activiteit is een 'project' in de zin van de Wnb, dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het Natura 2000-gebied en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen, of projecten, significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Dit betekent dat de artikelen 2.7, derde lid sub a en artikel 2.8, met uitzondering van het negende lid, van de Wnb, van toepassing zijn op deze aanvraag en een passende beoordeling is vereist waarbij rekening is gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied.

Onze beoordeling van de aangevraagde activiteit is gebaseerd op de Natuurtoets inrichting openbare ruimte Kijkduin-Bad Onderbouwing vergunning- en ontheffingsaanvraag Wet Natuurbescherming van 12 december

⁴ Leidraad bepaling significantie Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet, Steunpunt Natura 2000, 7 juli 2009

2017 (verder: de natuurtoets), de aanvullende stukken van 26 maart en 29 augustus 2018 en de beheerplannen Westduinpark & Wapendal en Solleveld & Kapittelduinen.

Instandhoudingsdoelstellingen

Het Natura 2000-gebied Westduinpark & Wapendal is aangewezen voor habitattypen en het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen is aangewezen voor habitattypen en habitatsoorten. Voor deze habitattypen en –soorten geldt een instandhoudingsdoelstelling. De instandhoudingsdoelen zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Westduinpark & Wapendal

Habitattypen	Oppervlakte	Kwaliteit
<i>H2120, Witte duinen</i>	behoud	behoud
<i>H2130A, Grijze duinen, kalkrijk</i>	uitbreiding	verbetering
<i>H2130B, Grijze duinen, kalkarm</i>	behoud	behoud
<i>H2150, Duinheiden met struikhei</i>	behoud	behoud
<i>H2160, Duindoornstruwelen</i>	behoud	behoud
<i>H2180A, Duinbossen, droog</i>	behoud	verbetering
<i>H2180C, Duinbossen, binnenduinarand</i>	behoud	verbetering

Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen

Habitattypen	Oppervlakte	Kwaliteit
<i>H2110, Embryonale duinen</i>	behoud	behoud
<i>H2120, Witte duinen</i>	behoud	verbetering
<i>H2130A, Grijze duinen, kalkrijk</i>	behoud	verbetering
<i>H2130B, Grijze duinen, kalkarm</i>	behoud	verbetering
<i>H2150, Duinheiden met struikhei</i>	behoud	verbetering
<i>H2160, Duindoornstruwelen</i>	behoud	behoud
<i>H2180A, Duinbossen, droog</i>	behoud	verbetering
<i>H2180C, Duinbossen, binnenduinarand</i>	behoud	verbetering
<i>H2190B, Vochtige duinvalleien, kalkrijk</i>	uitbreiding	verbetering
<i>H2190D, Vochtige duinvalleien, hoge moerasplanten</i>	behoud	behoud
Habitatsoorten	Omvang	Kwaliteit leefgebied
<i>Groenknolorchis</i>	ontwikkeling biotoop	
<i>Nauwe korfslak</i>	behoud	behoud

Effecten van de gevraagde activiteit

De aangevraagde activiteit vindt deels binnen en deels buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden Solleveld & Kapittelduinen en Westduinpark & Wapendal plaats. De mogelijk storende factoren van de aangevraagde activiteit betreffen ruimtebeslag, verandering van (verstuiwings)dynamiek en vernatting/verdroging. Gelet op deze mogelijk storende factoren heeft de aangevraagde activiteit mogelijk

effect op de habitattypen Witte duinen (H2120) en Duindoornstruwelen (H2160). Effecten op overige habitattypen en habitatsoorten zijn op voorhand uitgesloten, omdat deze ter plaatse niet voorkomen.

Bij de beoordeling van effecten van de gevraagde activiteit hebben wij rekening gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen en specifieke milieukeurmerken en omstandigheden van het gebied. Hieronder vallen o.a. de huidige kwaliteit van de betreffende (sub)habitattypen en natuurbeheer.

Beoordeling effecten van gevraagde activiteit

Ruimtebeslag

Het realiseren en aanpassen van infrastructuur in het duingebied rond Kijkduin wordt op een dusdanige manier vormgegeven dat het ruimtebeslag op habitattypen met een instandhoudingsdoelstelling wordt voorkomen of zo veel mogelijk wordt beperkt.

De infrastructuur ten behoeve van laden en lossen van het Atlantic Hotel wordt gerealiseerd op de huidige (op te heffen) bovengrondse fietsenstalling Biesieklette. Hier komen geen habitattypen voor, waardoor negatieve effecten op habitattypen voor dit onderdeel kunnen worden uitgesloten.

De nieuwe strandopgang vanuit Delflandlocatie en de aanpassing van de recreatieve infrastructuur duingebied Kijkduin leiden op langere termijn tot een toename van oppervlak voor duinnatuur, maar leiden op korte termijn tot een beperkt ruimtebeslag op de habitattypen H2120 witte duinen (strandopgang) en H2160 duindoornstruweel (verplaatsen wandelpad). Het alternatief Delflandplein leidt tot ca. 30 m² ruimtebeslag, maar hier komt geen kwalificerend habitatype voor. Het alternatief Juttermuseum leidt niet tot ruimtebeslag.

De strandopgang via de Delflandlocatie leidt tot 1.067 m² ruimtebeslag in het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen, waarvan 350 m² kwalificeert als habitatype witte duinen. Ten opzichte van het totale areaal witte duinen dat in het beheerplan is genoemd gaat het om 0,06%. Daarnaast is het areaal witte duinen sinds 2010 (referentiesituatie) flink toegenomen, met name door de kustversterking en de aanleg van de zandmotor, terwijl de instandhoudingsdoelstelling behoud van oppervlak voorschrijft. De beide alternatieve strandopgangen leiden niet tot ruimtebeslag op kwalificerende habitattypen. De aanleg van een nieuwe strandopgang staat het halen van de instandhoudingsdoelstellingen dan ook niet in de weg.

Tegelijkertijd is het vooruitzicht dat door het opheffen van bestaande paden naar verwachting circa 500 m² beschikbaar komt voor de ontwikkeling van witte duinen (op en rond de op te heffen trap). Op basis van de ontwikkeling van de in 2010 aangelegde nieuwe zeereep, is de verwachting dat zich hier binnen een termijn van 5 tot 10 jaar witte duinen kunnen ontwikkelen. Op langere termijn is er dus sprake van een toename van het areaal aan witte duinen in de omgeving van het Deltaplein.

De inpassing van vrijkomend zand ten noorden en oosten van het Atlantic Hotel zorgt voor ruimtebeslag in het Natura 2000-gebied Westduinpark & Wapendal. De locaties zijn echter dusdanig gekozen dat er géén sprake is van ruimtebeslag op habitattypen. De locaties bestaan integraal uit rimpelroosstruweel. Herinrichting van deze locaties leidt op termijn juist tot de ontwikkeling van grijze duinen (kalkrijk, H2130A) en/of duindoornstruweel (H2160). Door een inrichting van deze locaties zoals beschreven in het inpassingsplan wordt ruimtebeslag voorkomen. Negatieve effecten op habitattypen van dit onderdeel kunnen worden uitgesloten.

Door het verleggen van het wandelpad ter hoogte van het Atlantic Hotel wordt de lokale versnippering verminderd. Het nieuwe wandelpad wordt in de toekomstige situatie strak tegen het terras van het Atlantic Hotel aangelegd, terwijl hier in de huidige situatie nog een strook duingebied tussen is gelegen. De aanleg van het nieuwe pad zorgt voor ruimtebeslag van enkele tientallen m² duindoornstruweel. Op grond van de Leidraad significantie heeft dit een verwaarloosbaar effect op het areaal duindoornstruweel. Het netto effect

van het verleggen van het wandelpad is positief: de versnippering neemt af en op de locatie van het oude pad kan zich opnieuw duindoornstruweel ontwikkelen.

Verstuivingsdynamiek

De Infrastructuur voor het laden en lossen Atlantic Hotel ligt in het Natura 2000-gebied Westduinpark op de locatie van de huidige fietsenstalling Biesieklette. In de huidige situatie is de locatie al grotendeels omsloten door bebouwing en infrastructuur en spelen dynamische processen (buiten betreding) geen rol van betekenis. De inrichting van de infrastructuur voor laden en lossen heeft hier geen nadelige invloed op. Negatieve effecten van dit onderdeel kunnen worden uitgesloten.

De nieuwe strandopgang vanuit de Delflandlocatie vormt een nieuwe doorsnijding van het duin en kan daardoor invloed hebben op de dynamiek van het nabijgelegen witte duin. Bij beide alternatieven is dit niet aan de orde. Bij de huidige (op te heffen) strandopgang op de Delflandlocatie (zie ook figuur 1 in de natuurtoets alternatieve strandopgangen) is te zien dat in de eerste dynamische duinenrij direct rond de strandopgang geen witte duinen voorkomen. Mogelijk heeft dit te maken met een combinatie van wind (die door de strandopgang blaast en zand in de directe omgeving weg blaast) en betreding door badgasten. Het is waarschijnlijk dat deze invloeden zich ook lokaal voor gaan doen bij de nieuwe strandopgang, waardoor niet alleen sprake is van (direct) ruimtebeslag, maar tevens van een zone van enkele honderden m² waar op termijn het bestaande witte duin negatief beïnvloed wordt door verandering van de dynamiek. Om negatieve effecten te voorkomen worden een aantal mitigerende maatregelen genomen:

1. De nieuwe strandopgang wordt (blijvend) voorzien van afrastering aansluitend op de bestaande afrastering van Hoogheemraadschap van Delfland (zeereep), zodat betreding van het omliggende duin wordt voorkomen;
2. Daar waar de strandopgang bestaand habitatype (witte duinen) doorsnijdt wordt de opgang aangelegd op het zelfde niveau als het aangrenzende duin (de opgang volgt hier het bestaande reliëf);
3. Ter plaatse van habitatype witte duinen wordt de nieuwe strandopgang voorzien van stuifschermen van riet/wilgentenen en/of nieuwe helmaanplant.

Door het treffen van deze mitigerende maatregelen wordt voorkomen dat erosie van het bestaande witte duin (H2120) optreedt rond de strandopgang Delflandlocatie. Voor beide alternatieve strandopgangen is het nemen van mitigerende maatregelen niet aan de orde.

Het inpassen van vrijkomend zand in het Natura 2000-gebied Westduinpark & Wapendal kan lokaal zorgen voor extra verstuiving van zand. Om te voorkomen dat teveel verstuiving optreedt, en habitatypen overstoven raken worden mitigerende maatregelen genomen:

- a. Het aan te brengen zand volgt het huidige reliëf;
- b. De locaties worden (grotendeels) beplant met helm.

Daarnaast liggen de locaties in een relatief luwe zone in het duin (middenduin), waardoor de invloed van de wind al veel minder is dan bijvoorbeeld een ligging in het buitenduin direct aan zee. De verstuiving die kan optreden draagt positief bij aan de kwaliteit van de omliggende habitatypen grijze duinen (kalkrijk), duindoornstruweel, en lokaal binnenduinrandbos.

De inrichting van het Deltaplein en de aanpassing van de recreatieve infrastructuur in het duingebied rond Kijkduin leiden lokaal tot meer ruimte voor natuurlijke processen en dynamiek. Er worden géén negatieve effecten verwacht, maar juist positieve aangezien verharding in het duin wordt verwijderd of bestaande verharding dichter tegen bestaande bebouwing wordt aangelegd. Negatieve effecten van dit onderdeel kunnen worden uitgesloten.

Verdroging en/of vernatting

De ondergrondse infrastructuur die wordt aangelegd, reikt tot een maximale diepte van + 7,0 meter NAP. Omdat het grondwater zo dicht bij de kust tot enkele meters boven NAP opbult, hoeft tijdens de bouw geen

drainage te worden toegepast, wanden en de bouwput blijven ruim boven de hoogste grondwaterstand. Ook wordt in de gebruiksfase geen bemaling of grondwateronttrekking toegepast. De realisatie en de aanwezigheid van deze onderdelen heeft zodoende geen invloed op het hydrologische systeem. De aanleg en aanwezigheid van de verdiepte inritten en de ondergrondse fietsenkelder leiden dan ook niet tot verdroging en/of beïnvloeding van de grondwaterstroming plaats. Negatieve effecten van dit onderdeel kunnen worden uitgesloten.

Bij de inpassing van het vrijkomend zand wordt op twee locaties in het Westduinpark een deklaag van 1 tot 1,5 meter zand opgebracht. Het grondwatersysteem van het duin wordt bepaald door de hoeveelheid regenwaterinfiltratie. Het veranderen van de maaiveldhoogte zal, zolang er geen sprake is van verandering van verhard oppervlak, van verwaarloosbare invloed zijn op het grondwatersysteem. De infiltratiecapaciteit zal door het lokaal opbrengen van zand in het duin niet veranderen. Negatieve effecten van dit onderdeel kunnen worden uitgesloten.

Tot slot zorgt de inrichting van het Deltaplein voor een afname van verhard oppervlak met circa 4.000 m², waardoor de infiltratiecapaciteit van het duin lokaal beperkt toeneemt. Omdat een belangrijk deel van de afname van de verharding aan de zeezijde van het project ligt op het aflopend talud richting zee en dit grotendeels omsloten wordt door ondergrondse verharding kan zich lokaal vernatting voordoen aan de zeezijde van het project. De huidige grondwaterstand ligt echter op enkele meters onder het oppervlak, waardoor eventuele veranderingen in de grondwaterstand niet leiden tot een wijziging van de vochtsituatie voor kwalificerende habitattypen. Effecten van verdroging en vernatting op instandhoudingsdoelen zijn uitgesloten.

Cumulatie

Op twee punten kan niet worden uitgesloten dat er cumulatieve effecten optreden. Dit betreft ruimtebeslag en verstuiwingsdynamiek. Cumulatieve effecten kunnen optreden met de overige ontwikkelingen in Kijkduin. Dit wordt hier kort toegelicht.

Door de aanleg van parkeerruimte onder het Atlantic Hotel en het winkelcentrum Deltaplein komt zand vrij, dat vanwege de eisen ten behoeve van waterveiligheid in het duin wordt ingepast. Hierbij wordt rekening gehouden met de locatie van habitattypen. Er wordt geen zand deponeerd ter plaatse van habitattypen. Cumulatieve effecten zijn dan ook niet aan de orde.

De strandopgang via de Delflandlocatie leidt lokaal tot negatieve effecten op de verstuiwingsdynamiek. De overige ontwikkelingen in Kijkduin leiden niet tot negatieve effecten op verstuiwing. Cumulatieve effecten zijn dan ook niet aan de orde.

Conclusie ten aanzien van overige effecten

Op grond van bovenstaande concluderen wij dat het herinrichten van de openbare ruimte rondom het Deltaplein te Kijkduin geen belemmering vormt voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen. De natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden Solleveld & Kapittelduinen en Westduinpark & Wapendal worden door de aangevraagde activiteit niet aangetast.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en de Waterwet. Hiervoor zijn respectievelijk de gemeente Den Haag en het Hoogheemraadschap van Delfland bevoegd gezag.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan worden geconcludeerd dat de gevraagde ontwikkelingsruimte kan worden toegekend, dat de gevraagde activiteit geen belemmering vormt voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen en dat een vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb kan worden verleend.

*Dit document is een bijlage bij het
toestemmingsbesluit als bedoeld in artikel 2.7
eerste lid, van het Besluit natuurbescherming.*

Bijlage, Vergunningaanvraag

- ▶ Kenmerken
- ▶ Samenvatting emissies
- ▶ Depositieresultaten
- ▶ Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een
bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige
documentatie is te raadplegen via: www.aerius.nl en
pas.naturazoo.nl.

AERIUS REGISTER

Contact

Rechtspersoon

Inrichtingslocatie

Gemeente Den Haag

Deltaplein, 2554 EJ Den Haag

Activiteit

Omschrijving

AERIUS kenmerk

Bevoegd gezag

Openbare ruimte Kijkduin Bad

RPikfkQDgTRf

Provincie Zuid-Holland

Datum berekening

Rekenjaar

26 april 2018, 10:31

2018

Sector

Deelsector

Mobiele werktuigen

Bouw en Industrie

Tijdelijk project, startjaar

Duur in jaren

2018

1

Totale emissie

Situatie 1

NOx 393,23 kg/j

NH₃ < 1 kg/j

Resultaten

Hectare met
hoogste bijdrage
(mol/ha/j)

Natuurgebied

Bijdrage

Westduinpark & Wapendal

1,26

Toelichting

N-depositieberekeningen t.g.v. bouwwerkzaamheden inrichting openbare ruimte Kijkduin Bad

Locatie
Inrichting
openbare ruimte
Kijkduin Bad

Emissie
Inrichting
openbare ruimte
Kijkduin Bad

Bron Sector		Emissie NH3	Emissie NOx
1	1 bouwvz. inrit P Atlantic Hotel Mobiële werktuigen Bouw en Industrie	-	85,85 kg/j
2	2. Inritten laden & lossen Atlantic Hotel Mobiële werktuigen Bouw en Industrie	-	1,50 kg/j
3	3. Versterken strandzijde boulevard, verwijderen wandelpad Mobiële werktuigen Bouw en Industrie	-	< 1 kg/j
4	4. en 4A Verplaatsen wandelpad zeezijde Atlantic Hotel Mobiële werktuigen Bouw en Industrie	-	< 1 kg/j
5	5. Verkleinen verhardingsoppervlak Deltaplein Mobiële werktuigen Bouw en Industrie	-	1,44 kg/j
6	6. Duinlandschap Deltaplein Mobiële werktuigen Bouw en Industrie	-	16,20 kg/j

Bron Sector		Emissie NH ₃	Emissie NO _x
7	 7. Infra, laden & lossen winkelcentrum (optie A verhoogde HvH Laan) Mobiele werktuigen Bouw en Industrie	-	< 1 kg/j
8	 8. Aanpassing ontsluiting OV Mobiele werktuigen Bouw en Industrie	-	4,80 kg/j
9	 10. Versterken groenverbinding bi.duinrand & Kijkduinse straat Mobiele werktuigen Bouw en Industrie	-	3,60 kg/j
10	 11. Ophoging boulevard Mobiele werktuigen Bouw en Industrie	-	5,13 kg/j
11	 12.1 Nieuwe strandopgang Mobiele werktuigen Bouw en Industrie	-	7,00 kg/j
12	 12.2 Bouw parkeerkelder fietsen/inrichting Deltaplein Mobiele werktuigen Bouw en Industrie	-	263,79 kg/j
13	 Transportbewegingen Wegverkeer Buitenwegen	< 1 kg/j	1,88 kg/j

**Resultaten
PAS-
gebieden**
(mol/ha/j)

Natuurgebied

Hoogste bijdrage *

 Ontwikkelings-
ruimte
beschikbaar?

Westduinpark & Wapendal
1,26

Solleveld & Kapittelduinen
0,34 (0,12)

Ontwikkelingsruimte beschikbaar

Geen ontwikkelingsruimte beschikbaar

* Als de hoogste depositietoename plaatsvindt op een hexagoon waar géén sprake is van een (naderende) stikstofoverbelasting, dan is de hoogste toename op een hexagoon met wel een (naderende) stikstofoverbelasting tussen haakjes aangegeven.

Resultaten
per
habitatype
(mol/ha/j)

Westduinpark & Wapendal

Habitatype	Hoogste bijdrage *	Ontwikkelings- ruimte beschikbaar?
H2120 Witte duinen	1,26	✓
H2160 Duindoornstruwelen	1,26	✓
H2180C Duinbossen (binnenduinrand)	1,26	✓
H2130A Grijze duinen (kalkrijk)	0,99	✓
H2180Abe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,08	✓
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,08	✓

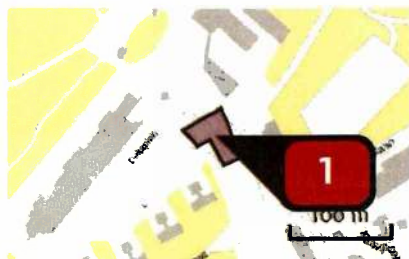
Solleveld & Kapittelduinen

Habitatype	Hoogste bijdrage *	Ontwikkelings- ruimte beschikbaar?
H2120 Witte duinen	0,34 (0,12)	✓
H2160 Duindoornstruwelen	0,12	✓
H2130A Grijze duinen (kalkrijk)	0,12	✓

- ✓ Ontwikkelingsruimte beschikbaar
- ✗ Geen ontwikkelingsruimte beschikbaar

* Als de hoogste depositietoename plaatsvindt op een hexagoon waar géén sprake is van een (naderende) stikstofoverbelasting, dan is de hoogste toename op een hexagoon met wel een (naderende) stikstofoverbelasting tussen haakjes aangegeven.

Emissie
(per bron)
Inrichting
openbare ruimte
Kijkduin Bad

Naam 1 bouwvz. inrit P Atlantic Hotel
Locatie (X,Y) 75122, 454038
NOx 85,85 kg/j

Voertuig	Omschrijving	Brandstof verbruik (l/j)	Uitstoot hoogte (m)	Spreading (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
AFW	dieselmaterieel		4,0	4,0	0,0	NOx	85,85 kg/j

Naam 2. Inritten laden & lossen
Atlantic Hotel
Locatie (X,Y) 75184, 454105
NOx 1,50 kg/j

Voertuig	Omschrijving	Brandstof verbruik (l/j)	Uitstoot hoogte (m)	Spreading (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
AFW	dieselmaterieel		4,0	4,0	0,0	NOx	1,50 kg/j

Naam 3. Versterken strandzijde
boulevard, verwijderen
wandelpad
Locatie (X,Y) 74958, 454021
NOx < 1 kg/j

Voertuig	Omschrijving	Brandstof verbruik (l/j)	Uitstoot hoogte (m)	Spreading (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
AFW	dieselmaterieel		4,0	4,0	0,0	NOx	< 1 kg/j

Naam **4. en 4A Verplaatsen wandelpad zeezijde Atlantic Hotel**

Locatie (X,Y) **75098, 454185**

NOx **< 1 kg/j**

Voertuig	Omschrijving	Brandstof verbruik (l/j)	Uitstoot hoogte (m)	Spreiding (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
AFW	dieselmaterieel		4,0	4,0	0,0	NOx	< 1 kg/j

Naam **5. Verkleinen verhardingsoppervlak Deltaplein**

Locatie (X,Y) **75046, 454133**

NOx **1,44 kg/j**

Voertuig	Omschrijving	Brandstof verbruik (l/j)	Uitstoot hoogte (m)	Spreiding (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
AFW	dieselmaterieel		4,0	4,0	0,0	NOx	1,44 kg/j

Naam **6. Duinlandschap Deltaplein**

Locatie (X,Y) **75080, 454107**

NOx **16,20 kg/j**

Voertuig	Omschrijving	Brandstof verbruik (l/j)	Uitstoot hoogte (m)	Spreiding (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
AFW	dieselmaterieel		4,0	4,0	0,0	NOx	16,20 kg/j

Naam **7. Infra, laden & lossen winkelcentrum (optie A verhoogde HvH Laan)**

Locatie (X,Y) **75046, 453985**

NOx **< 1 kg/j**

Voertuig	Omschrijving	Brandstof verbruik (l/j)	Uitstoot hoogte (m)	Spreiding (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
AFW	dieselmaterieel		4,0	4,0	0,0	NOx	< 1 kg/j

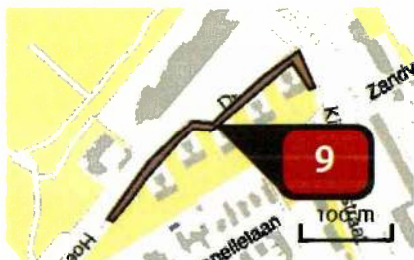

Naam **8. Aanpassing ontsluiting OV**

Locatie (X,Y) **75150, 453985**

NOx **4,80 kg/j**

Voertuig	Omschrijving	Brandstof verbruik (l/j)	Uitstoot hoogte (m)	Spreiding (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
AFW	dieselmaterieel		4,0	4,0	0,0	NOx	4,80 kg/j

Naam **10. Versterken groenverbinding bi.duinrand & Kijkduinse straat**

Locatie (X,Y) **75022, 453936**

NOx **3,60 kg/j**

Voertuig	Omschrijving	Brandstof verbruik (l/j)	Uitstoot hoogte (m)	Spreiding (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
AFW	dieselmaterieel		4,0	4,0	0,0	NOx	3,60 kg/j

Naam **11. Ophoging boulevard**
 Locatie (X,Y) **74961, 454016**
 NOx **5,13 kg/j**

Voertuig	Omschrijving	Brandstof verbruik (l/j)	Uitstoot hoogte (m)	Spreiding (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
AFW	dieselmaterieel		4,0	4,0	0,0	NOx	5,13 kg/j

Naam **12.1 Nieuwe strandopgang**
 Locatie (X,Y) **74769, 453908**
 NOx **7,00 kg/j**

Voertuig	Omschrijving	Brandstof verbruik (l/j)	Uitstoot hoogte (m)	Spreiding (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
AFW	dieselmaterieel		4,0	4,0	0,0	NOx	7,00 kg/j

Naam **12.2 Bouw parkeerkelder
fietsen/inrichting Deltaplein**
 Locatie (X,Y) **75114, 454106**
 NOx **263,79 kg/j**

Voertuig	Omschrijving	Brandstof verbruik (l/j)	Uitstoot hoogte (m)	Spreiding (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
AFW	dieselmaterieel		4,0	4,0	0,0	NOx	263,79 kg/j

Naam Transportbewegingen
Locatie (X,Y) 75163, 453936
NOx 1,88 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	4,0	NOx NH3	1,88 kg/j < 1 kg/j

Disclaimer

De initiatiefnemer is zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van de projectinvoer en de aanvraag wordt getoetst door het bevoegd gezag. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS versie 2016L_20171215_64190d2dzb

Database versie 2016L_20170828_c3f058foof

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/nl/factsheets/uitleg>

Bijlage 2: beantwoording zienswijzen

Zienswijze A (ODH-2018-0080484, ODH-2018-0080483):

1. *Laad- en loszone Atlantic Hotel: De geplande locatie (de huidige fietsenstalling) voor laden en lossen is geen aanvaardbare oplossing vanwege negatieve effecten op stikstofdepositie en vanwege veiligheidsproblemen met fietsers en voetgangers.*
2. *Strandopgang via terrein Hoogheemraadschap van Delfland: Oppervlakteverlies van habitattypen kan niet worden weggestreept tegen het opheffen van bestaande strandopgangen, omdat de bestaande strandopgangen niet binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied liggen.*
3. *Milieueisen aan wegverkeer: In verband met de beschermde status van het natuurgebieden zouden aan wegverkeer strengere eisen gesteld moeten worden, bijvoorbeeld door het instellen van een milieuzone.*

Reactie op zienswijze A:

1. Onderliggende vergunning wordt verleend in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). De Wnb ziet op het belang van de bescherming van de natuur en de vergunning is getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen die gelden voor de Natura 2000-gebieden Solleveld & Kapittelduinen en Westduinpark & Wapendal. De Wnb strekt niet tot doel de verkeersveiligheid te beschermen. Het belang van de verkeersveiligheid kan daarom niet worden meegewogen in het kader van onderliggende vergunning. Het belang van de verkeersveiligheid wordt getoetst door de gemeente in het kader van de omgevingsvergunning. Voor wat betreft stikstofdepositie geldt dat er voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar is voor het gevraagde project.
2. Uit het rapport 'Natuurtoets inrichting openbare ruimte Kijkduin-Bad, onderbouwing vergunning- en ontheffingsaanvraag Wet Natuurbescherming', opgesteld door Arcadis d.d. 12 december 2017, volgt dat de aanleg en het gebruik van de nieuwe Delflandlocatie niet leidt tot een (significant) negatief effect op de instandhoudingsdoelen van de betrokken Natura 2000-gebieden. De omstandigheid dat elders in of buiten het gebied nieuw habitatype kan ontstaan (als gevolg van het opheffen van de huidige Delflandlocatie) is uiteraard positief voor de instandhoudingsdoelstellingen, maar voor de toetsing van de aanleg van de nieuwe Delflandlocatie is dit niet relevant. Het tegen elkaar 'wegstrepen' van oppervlaktes habitattypen is dan ook niet aan de orde.
3. Dit voorstel zal inderdaad een positief effect hebben op de aanwezige natuurwaarden. De vergunning kan echter ook zonder deze maatregel worden verleend. Er is voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar voor het gevraagde project, en volgens de Passende Beoordeling van het PAS staat het toekennen van beschikbare ontwikkelingsruimte het halen van de instandhoudingsdoelstellingen niet in de weg.

Zienswijze B (ODH-2018-0071448):

De indiener van zienswijze B geeft aan dat in de natuurtoets wordt verwezen naar een aantal documenten die inmiddels (op onderdelen) achterhaald zijn, te weten:

- *Masterplan Kijkduin (2009);*
- *Landschappelijk Raamwerk Kijkduin Binnen en Bad (2016);*
- *Visie op de openbare ruimte Kijkduin Bad van West (2016).*

De onjuistheden betreffen de volgende punten:

1. *Er wordt gesteld dat de ondergrondse fietsenstalling wordt ontsloten door aparte fietsrijstroken langs de verdiepte inrit van de parkeergarages. Dat is onjuist. De ondergrondse fietsenkelder wordt ontsloten via een aparte hellingbaan vanaf het nieuwe Deltaplein. Die toegang is ook niet in deze procedure meegenomen.*
2. *Het voorstel voor het laden en lossen bij het winkelcentrum is in strijd met de opvatting van gemeente en ontwikkelaar. De gekozen oplossing is onveilig en in strijd met de ontwerpuitgangspunten, die door de gemeente zijn geformuleerd. In het voorstel kruist het bevoorradingsautoverkeer achteruit rijdend het fietspad, hetgeen uit veiligheidsoverwegingen ontoelaatbaar is. Ook mag er niet op de openbare weg gemanoeuvreerd worden. De gedachte verhoging van het Deltaplein met 0,5 meter is eveneens niet aan de orde in verband met de toegangen naar de aangrenzende Sterflats en het feit, dat daar bussen rijden.*
3. *De boulevard komt niet 3 meter hoger te liggen dan in de huidige situatie. In de plannen gaat de boulevard 1 tot 1,5 meter omhoog. De oorzaak van de verhoging is niet de ophoging met vrijkomend (duin)zand maar de aanleg van de ondergrondse parkeergarage met daarboven winkels en horeca (en woningen).*

Daarnaast is er een aantal bezwaren tegen specifieke onderdelen van het project:

4. *De aanleg van de nieuwe strandopgang, waarvan overigens niet duidelijk is of die tijdelijk dan wel definitief wordt aangebracht, geeft een forse doorsnijding van het Natura 2000-gebied over een lengte van 160 meter. Gezien de recent aangebrachte zandophogingen ter plaatse en de in de Ontwerpbesluiting genoemde mitigerende maatregel dat de opgang het reliëf dient te volgen, bestaat er ernstige twijfel of het daar aanwezige hoogteverschil kan worden overwonnen met een aanvaardbaar hellingpercentage voor voetgangers bij een ontwikkelde lengte van 160 meter. Overigens is er tot op dit moment geen toestemming van het Hoogheemraadschap om via hun terrein een strandopgang aan te leggen.*
5. *Het verplaatsen en verwijderen van wandelpaden heeft tot gevolg, dat er geen sprake meer is van een doorgaande wandelroute vanuit de Westduinen via de boulevard richting Kapittelduinen / Solleveld. Het streven naar het maken van aaneengesloten groengebieden is mooi, maar alleen als er ook door wandelaars van kan worden genoten. Tegen het abrupt onderbreken van deze wandelroute hebben wij ernstig bezwaar.*
6. *Volstrekt onduidelijk is de inpassing van het nieuw aan te leggen fietspad tussen Residence Zeehaghe en de busbuffer ter plaatse van de Hoek van Hollandlaan. Ook de aansluiting van het fietspad op de route door de duinen is ongewis. Bovendien heeft de gemeente toegezegd de busbuffer in te pakken in groen. Dit deel van de herontwikkeling is nog een onbeschreven blad.*
7. *Tot slot wordt verwezen naar zienswijze C.*

Beantwoording zienswijze B:

1. *In de natuurtoets is abusievelijk een verouderde tekst terecht gekomen. Wij hebben de tekst van onderliggend besluit (op pagina 8, onder punt d) dit punt aangepast. In de verdere toetsing (o.a. AERIUS berekening) is wel van de juiste variant uitgegaan.*
2. *Het laden en lossen bij het (nieuwe) winkelcentrum is geen onderdeel van deze aanvraag, alleen de aansluiting van de ingang van de bevoorradingslocatie op de Hoek van Hollandlaan op de openbare weg. Uit figuur 6 in de natuurtoets (par. 1.4.5) kan worden afgeleid dat vrachtverkeer aan de zijde van de Hoek van Hollandlaan de laad- en losfaciliteit inrijdt en aan de andere zijde uitrijdt. Er is dus in de beoogde situatie geen sprake van achteruitrijdend verkeer dat het fietspad kruist. Overigens is verkeersveiligheid een aspect dat niet in het kader van de Wnb wordt beoordeeld, maar dat onderdeel is van de aanvraag om een omgevingsvergunning.*

3. In de aanvraag is per abuis aangegeven dat de boulevard met 3 meter zal worden opgehoogd. Dit is inderdaad niet correct en moet 1-1,5 meter zijn. Het ophogen van de boulevard maakt evenwel geen onderdeel uit van deze aanvraag. De tekst in het besluit is aangepast, maar dit heeft verder geen gevolgen voor het besluit.
4. De gemeente heeft bij het bepalen van de route van de tijdelijke strandopgang ter plaatse van de Delflandlocatie rekening gehouden met zand dat in deze zone wordt aangebracht. Dit is mede de reden dat het pad diagonaal loopt en niet de kortst mogelijke route door de duinen volgt. De aangevraagde route is de voorkeursoptie van de gemeente, zie verder de beantwoording van zienswijze A2.
5. Ook na uitvoering van dit project blijft er een wandelverbinding via de boulevard richting Solleveld & Kapittelduinen aanwezig. Wel verdwijnt er een aantal paden en bestaande verharding, zoals in de beschikking is toegelicht (zie figuur 3 en 7 uit de natuurtoets van 26 maart 2018). Vanuit het oogpunt van de instandhoudingsdoelstellingen in het Natura 2000-gebied is dit gunstig, omdat het oppervlak dat voor natuur beschikbaar is toeneemt en bovendien versnippering afneemt.
6. Het mogelijk verplaatsen van het fietspad ter hoogte van de busbuffer en het aansluiten van de fietsroute op de bestaande Noordzeeroute wordt door de gemeente nog verder uitgewerkt en maakt geen onderdeel uit van deze aanvraag. Dit is in de tekst van het besluit (pagina 9 onder k.) verduidelijkt.
7. Zie de beantwoording van zienswijze C.

Zienswijze C (ODH-2018-63546, ODH-2018-63547, ODH-2018-0092525, ODH-2018-66974)

1. *Er wordt gesproken over het terrein van Hoogheemraadschap ten noorden van de boulevard, terwijl dat waarschijnlijk ten zuiden moet zijn.*
2. *Er wordt gesproken over een verhoging van de boulevard met 3 meter, terwijl dit 1 tot max 1,5 meter is.*
3. *Voor (zeezijde) het appartementencomplex Zeehaghe is een pad geprojecteerd dat allang is opgeheven.*
4. *De aanleg van een strandopgang via het terrein van het Hoogheemraadschap van Delfland is in strijd met beheerplan, bestemmingsplan en andere regelgeving omdat er geen rekening is gehouden met de aanleg (en weer verwijderen bij tijdelijk gebruik) van de strandopgang, de huidige strandopgangen buiten het Natura 2000-gebied liggen, het huidige aantal verkeersbewegingen per dag (in het badseizoen) hoger is dan in de berekeningen is aangenomen en de voorgenomen wijzigingen van strandtenten Habana en Hudsons Bay (jaarrond openstelling) niet in de berekening is meegenomen.*
5. *Met verwijzing naar artikel 2.5, eerste lid, van de Wet natuurbescherming is het handhaven van strandopgang 3 de beste optie voor de instandhoudingsdoelstellingen van het natuurgebied.*
6. *In de natuurtoets zijn met betrekking tot de beschermde habitat onjuiste aannames gesteld en is een verouderde situatie qua ruimte-indeling aan de zeezijde van Residence Zeehaghe gebruikt. Er is geen veldonderzoek gedaan, terwijl uit het beheerplan blijkt dat het bewuste duingebied bij de geplande nieuwe strandopgang nog onvoldoende in kaart is gebracht. In de natuurtoets bij deze strandopgang is niet of onvoldoende gekeken naar de aspecten:*
 - a. *Witte duinen; In het doelgebied zijn enkele jaren geleden nieuwe duinen aangelegd. Door de dynamiek van de verstuiwing is het geplante helmgras inmiddels onder nieuw zand komen te liggen en is het gebied deels onbegroeid. Er is dan ook geen sprake meer van helmgras met een regelmatig patroon. Dit dient te worden aangemerkt als witte duinen.*
 - b. *Duindoornstruweel; De beoogde strandopgang gaat door een gebied met duindoornstruweel. Deze ligt direct achter het terrein van het Hoogheemraadschap en breidt zich uit in de richting van de bestaande strandopgang 3. Deze beschermde habitat is niet in kaart gebracht en derhalve niet in de berekeningen meegenomen.*

- c. *Nauwe korfslak; In tegenstelling tot wat in de natuurtoets wordt beweerd is er nog nooit onderzoek geweest naar de aanwezigheid van de nauwe korfslak in het gebied. In het beheerplan voor de Solleveld en Kapittelduinen wordt aangegeven dat dit voor het eerst eind 2018 zal gaan plaatsvinden. De aanwezige duindoornstruweel is een potentieel leefgebied voor deze beschermde habitat (duingebied is gelijk aan het gebied ten zuiden van Ter Heijde, waar wel de nauwe korfslak is aangetroffen).*

Beantwoording zienswijze C:

1. Dit moet inderdaad het terrein ten zuiden van de boulevard zijn. Het ontwerpbesluit is hierop aangepast.
2. Dit had inderdaad 1-1,5 m moeten zijn. Het ontwerpbesluit is hierop aangepast. Omdat het verhogen van de boulevard geen onderdeel is van de aanvraag, heeft dit geen gevolgen voor het besluit.
3. Dit pad is inderdaad opgeheven. Mogelijk dat dit nog op (oud) kaartmateriaal zichtbaar is. Dit pad is geen onderdeel van de aanvraag en ook niet in de beoordeling betrokken.
4. Zowel voor de aanlegfase als voor de gebruiksfase van het project zijn AERIUS berekeningen gemaakt. Voor het vaststellen van de benodigde hoeveelheid ontwikkelingsruimte, is de hoogste berekening maatgevend. In dit geval is dat de aanlegfase. Dit is conform de systematiek van de PAS. In het bijlage C bij de aanvullende natuurtoets is beschreven welke activiteiten zijn meegenomen in de berekening van de aanlegfase. Onder 12 is hier expliciet de aanleg van de nieuwe, tijdelijke strandopgang benoemd. Omdat is gebleken dat de tijdelijke strandopgang via de Delflandlocatie niet binnen de gewenste termijn gerealiseerd kan worden, zijn twee alternatieve routes beoordeeld. Ook het weer verwijderen van de tijdelijke opgangen is betrokken in de AERIUS berekeningen.
Alleen de verkeersbewegingen voor de bevoorrading en de op- en afbouw van een zestal strandpaviljoens wijzigt als gevolg van aangevraagde activiteiten. De verkeersbewegingen voor bevoorrading van de strandtenten e.d. zijn onderdeel van de gebruiksfase. In de (verschil)berekening is rekening gehouden met het feit dat deze in de toekomstige situatie andere rijroutes gebruiken dan in de huidige situatie.
Ten aanzien van het aantal verkeersbewegingen geldt dat in de AERIUS berekening wordt uitgegaan van het totaal aantal verkeersbewegingen per jaar, omgerekend naar een aantal per dag. Het maximale aantal op een drukke dag is voor de berekening niet relevant. De voorgenomen wijzigingen (jaarrond openstelling) van Habana en Hudsons Bay maken geen onderdeel uit van de aanvraag. Eventuele extra verkeersbewegingen als gevolg van de jaarrond openstelling zullen apart moeten beoordeeld worden in het kader van vergunningaanvragen voor deze strandtenten.
5. Er zijn diverse opties onderzocht, waaruit twee alternatieve strandopgangen naar voren zijn gekomen. Dit zijn een alternatieve route via het Deltaplein en een route via het Juttersmuseum. Beide alternatieven zijn in de beoordeling betrokken. Het is de bedoeling dat het verkeer een 'rondje' kan rijden, waardoor het verkeer (en dus eventuele overlast voor natuur en omwonenden) meer gespreid wordt. Het handhaven van strandopgang 3 maakt geen onderdeel uit van de aanvraag en is als zodanig daarom niet bij onze beoordeling betrokken.
6. Arcadis heeft een habitatkartering voor dit gebied uitgevoerd waarbij de zones met witte duinen en duindoornstruweel in kaart zijn gebracht. Deze kartering is gebruikt als uitgangspunt voor de natuurtoets. Er zijn tussen de zone met vitale helm (eerste duinenrij achter het strand, waar het habitatype Witte duinen aanwezig is) en de oorspronkelijke zeereep (van voor de versterking in 2010) zones met kwijnende helm aanwezig. Deels is hier het plantverband nog zichtbaar, deels is het kaal en/of ruigte. Uit de kartering blijkt dat deze zones niet voldoen aan de eisen die worden gesteld aan het habitatype (profiel document H2120).

Dit geldt ook voor de zones met duindoorn. Om te kwalificeren als habitatype Duindoornstruweel dient de vegetatie in aaneengesloten vlakken van voldoende omvang aanwezig te zijn en te voldoen aan de overige criteria uit het profieldocument H2160. Kleine groepjes met jonge duindoornplanten kunnen op grond daarvan niet worden aangemerkt als habitatype Duindoornstruweel.

Er is geen gericht onderzoek naar de nauwe korfslak uitgevoerd. Uit eerdere onderzoeken naar de nauwe korfslak in Solleveld & Kapittelduinen is gebleken dat de soort vanwege de veelal kalkarme omstandigheden niet in Solleveld voorkomt. Daarbij is de soort nooit ten noorden van Ter Heijde vastgesteld in Solleveld & Kapittelduinen. Westduinpark & Wapendal kent geen instandhoudingsdoel voor de nauwe korfslak. Daarbij komt dat de zeereep bij Kijkduin (waar in het kader van dit project werkzaamheden plaatsvinden) ongeschikt is als leefgebied voor de nauwe korfslak. Mede als gevolg van de kustversterking in 2010 is er (nog) geen sprake van strooiselopbouw in de bodem en is het aanwezige duindoornstruweel nog zeer jong, waardoor voedsel voor de slak (bodemschimmels) ontbreekt.